

Verksamhetsberättelse 2014

Område smittskydd och vårdhygien

2015-02-27

Innehållsförteckning

Inledning	4
Smittskydd Skåne 2014	5
<i>Smittskydd på det nationella planet</i>	5
Organisation av smittskyddet nationellt.....	5
Ny strategi mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner.....	5
ESBL-bildande <i>E.coli</i> i vår omgivning.....	5
Riskbedömning avseende ökad förekomst av resistenta tarmbakterier.....	6
Internationella hot.....	6
<i>Några viktiga smittskyddshändelser i Skåne 2014</i>	6
Ebola.....	6
Hepatit C-behandling.....	6
Utbrott av <i>Clostridium difficile</i> i Ystad.....	7
Multiresistenta bakterier.....	7
Ökning av gonorré.....	7
Listeria.....	8
Skabb.....	8
Kikhosta.....	8
Grupp A-streptokocker (GAS).....	8
<i>Smittskyddsåret i Skåne ur ett epidemiologiskt perspektiv</i>	8
<i>Förebyggande arbete</i>	9
Migranthälsa.....	9
Vaccinationer.....	10
Strama.....	10
Kondomdistribution.....	10
Projektet Kondomkunskap.....	10
MSM-råd.....	10
<i>Kommunikation och information</i>	11
Tidningen Smittskydd Skåne.....	11
Influensavaccinationskampanj.....	11
Föreläsningar och utbildningar.....	11
<i>Myndighetsutövning, FoU, kompetensutveckling m.m.</i>	12
Paragrafärende gällande hiv/STI.....	12
Tillsyn enligt 6 kap 5 § SmL.....	12
Forskning och utveckling.....	12
Medarbetarnas kompetensutveckling.....	13
Klamydiaprocessen.....	14
Utredningar och remissvar.....	14
Vårdhygien 2014	15
<i>Epidemiologiska utredningar som krävt vårdhygieninsatser</i>	15
Smittutredningar avseende resistenta bakterier.....	15

Utbrott med vinterkräxsjuka på Patienthotellet.....	15
Utredning av ventilationsproblem i operationssalar.....	16
Utredning av infektionsproblematik på ortopediska kliniken.....	16
Utredning med anledning av utbrott av Clostridium difficile.....	16
Förebyggande arbete.....	16
Hygienronder.....	16
Utbildning av vårdpersonal, övrig personal och chefer.....	17
Nätverk och samarbete.....	17
Rådgivning i samband med punktprevalensmätningar.....	18
Förberedelser för hantering av patienter med misstänkt Ebola.....	18
Infektionsverktyget.....	18
Övriga aktiviteter.....	18
Revision av arbetet med vårdhygien i Region Skåne.....	18
Framgångsfaktorer som förebygger vårdrelaterade infektioner.....	18
FoU och kompetensutveckling.....	19
Medarbetarnas kompetensutveckling.....	19
Svensk Förening för Vårdhygien.....	19
Undervisning på universitet och högskola.....	19
Forskning.....	20

Inledning

2014 blev ett händelserikt år för både smittskydd och vårdhygien med stora organisatoriska förändringar och flera viktiga smittskyddshändelser. Under våren beslutade Hälso- och sjukvårdsnämnden om att finansiera vårdhygieniska experttjänster till kommunal vård och omsorg. Detta markerade ett avslut på en diskussion som pågått sedan 90-talet och innebär klart förbättrade möjligheter att förhindra smittspridning inom kommunala verksamheter och mellan kommunal och landstingsverksamhet. Verksamheten har under året byggts upp i samverkan mellan vårdhygien och kommunerna. Under våren togs också beslut om ett samgående mellan smittskydd och vårdhygien som från 1 maj 2014 bildar ett gemensamt område inom Avd. för hälso- och sjukvårdsstyrning. De viktigaste skälen för ett samgående var att det skulle skapa bättre förutsättningar och överblick för det strategiska arbetet genom nära samverkan med patientsäkerhetsarbetet, Strama, smittskydd och den regionala kunskapsorganisationen. Ett samgående förväntas även skapa bättre förutsättningar för kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Ebolautbrottet i Västafrika var årets viktigaste smittskyddshändelse. Arbetet med att säkerställa och samordna handlingsplaner innebar en stor arbetsbelastning både för smittskydd och vårdhygien. Beredskapen sattes på prov vid ett par tillfällen men lyckligtvis utan någon konstaterad ebolainfektion. Arbetet med handlingsplaner för ebola har även medfört att den generella kompetensen och beredskapen för vård av patienter med andra högsmittsamma sjukdomar har förbättrats.

I december 2012 upptäcktes en spridning av *Clostridium difficile* vid sjukhuset i Ystad som kunde kopplas till flera dödsfall. Detta utbrott har fått efterdyningar 2014 som har resulterat i flera interna och externa granskningar och en stor massmedial uppmärksamhet. Utbrottet pekar på den stora risken för spridning av *C. difficile* i sjukhusmiljö och på behovet av bra vårdhygieniska rutiner. Med anledning av utbrottet i Ystad har Region Skåne tagit fram ett 10-punktsprogram för att öka patientsäkerheten och förhindra att patienter smittas på sjukhus.

Efterfrågan på vårdhygienisk expertrådgivning gällande bl.a. smittor och smittämnen, byggnads-, ventilations- och städfrågor ökade kraftigt jämfört med tidigare år. Väderleken har också medfört vårdhygieniska utmaningar 2014. Under sommaren ledde värmeböljan till att ventilationen på flera operationsavdelningar slogs ut och skyfallen i augusti ledde till en översvämning av SUS sterilcentral i Malmö. Båda incidenterna krävde vårdhygieniska insatser

Migranthälsa är ett prioriterat område för smittskydd som under året har medverkat till att införa screening för röda hund vid hälsoundersökning och vaccination av de som inte är immuna samt screening för tuberkulos av gravida från länder med hög förekomst av sjukdomen.

Smittskydd har under hösten genomfört en influensavaccinationskampanj med bl. a utskick av vykort till alla personer över 65 år. En utvärdering visar att 85 % i målgruppen uppmärksammade kampanjen. Effektmålet är en ökad vaccinationstäckning bland riskgrupper i Skåne och detta kommer att utvärderas under våren 2015. Smittskydd har också medverkat till att införa gratis vaccination mot mässling (MPR-vaccination) till barn under 12 månader inför utlandsresa eftersom risken för spädbarn att smittas är påtaglig vid resa utanför Norden.

Smittskydd Skåne 2014

Smittskydd på det nationella planet

Organisation av smittskyddet nationellt

Från och med den 1 juli 2015 tar Folkhälsomyndigheten över Socialstyrelsens ansvar för samordning av smittskyddet på nationell nivå. I det nationella ansvaret ligger också att ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd. Sammanfattningsvis kommer Folkhälsomyndighetens nya ansvar gälla smittskydd, vaccinationer och åtgärder gällande det internationella hälsoreglementet (IHR). Folkhälsomyndigheten blir således ny nationell kontaktpunkt för internationella hot mot människors hälsa. I och med detta övertagande kommer Folkhälsomyndigheten även ha ansvar för normering och föreskriftsarbete gällande smittskyddslagen och lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Folkhälsomyndigheten har dock inte något operativt ansvar för smittskyddet enligt rådande lagstiftning utan detta ansvar ligger på varje landsting. Landstinget har sedan enligt smittskyddslagen att utse en smittskyddsläkare som har det samlande smittskyddsansvaret, både gällande epidemiologisk kontroll, myndighetsutövning, operativa åtgärder samt förebyggande insatser och andra initiativ för att minimera smittspridningen i befolkningen. Smittskyddslagstiftningens syfte sammantaget är att skydda befolkningen mot smittsam sjukdom samt ge individ som bär på, eller misstänkas bära på sådan sjukdom, provtagning, vård och behandling samt det extra stöd som en patient med en smittsam sjukdom kan ha behov av. Lagstiftning angående smittskydd berör inte bara hälso- och sjukvården utan hela samhället. Samhällsaspekterna beaktande smittskydd finns därför i olika lagstiftningar, såväl i smittskyddslagen som i miljöbalken.

Ny strategi mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner

Det har under 2014 tagits fram remissunderlag för de nationella myndigheternas arbete med antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner. Senast detta gjordes var år 2000. Det aktuella arbetet är tvärssektoriellt, så kallat *one health perspective* och innefattar förutom insatser för människor, även djur, livsmedel och miljö eftersom dessa sektorer även kan vara en grogrund och reservoar för antibiotikaresistens. Smittskydd Skåne har haft en representant i gruppen via smittskyddsläkarföreningen och har även besvarat remissen för Smittskydd och Vårdhygien i Skåne.

ESBL-bildande *E.coli* i vår omgivning - livsmedel som spridningsväg till människa

Rapport från ett treårigt projekt från Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten och SVA slår fast att livsmedel i Sverige inte gett upphov till smitta till människor med ESBL-bildande *E.coli*. Genetiska analyser har utförts på 5 300 prov från livsmedelsproducerande djur, friska och sjuka människor, miljön och avloppsvatten 2009-2013. Resultaten visar att det finns tre separerade populationer med ESBL-bildande *E.coli*, en för svenska livsmedel och livsmedelsproducerande djur, en för importerade livsmedel samt en för människor. Endast i ett fåtal fall hittas samma typ av bakterier i maten som hos friska och sjuka människor. Dessutom visar prover från 2 134 friska personer i åldrarna 18-72 år att 4,8 % av frisk befolkning i nuläget är asymtomatiska bärare, d.v.s. ungefär var tjugonde person.

Nationell riskbedömning avseende en ökad förekomst av antibiotikaresistenta tarmbakterier (*E.coli* med ESBL) i samhället

Smittskydd Skåne medverkade under året vid en hearing som anordnades av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). En bedömning var att om 15 år är 5 % av befolkningen bärare av *E.coli* med ESBL_{CARBA}. Smitta finns bland både djur, livsmedel och människor. Samordningsfunktion med experter finns men det saknas företrädare för beslutsfattare och politiker för att kunna fatta tvärsektoriella beslut. Ekonomiska konsekvenser är inte tillräckligt belysta. Bristande möjlighet att behandla kliniska fall med antibiotika samt ett ökat behov av enkelrum med egen toalett för vård av smittade, lyftes fram som viktiga behov på humansidan. Rutiner för städning samt kvalitetssäkring vid upphandling av städningen i vården framhölls som ett angeläget område.

Internationella hot

Arbetet med WHO's Internationella hälsoreglemente (IHR) framskrider fortlöpande med möten vid de tre olika karantänsstationerna, Malmö Airport, Malmö hamn (CMP) och Helsingborgs hamn. I Malmö hamn har det genomförts en heldags scenarioövning. Samlad information finns på Smittskydd Skånes hemsida under rubriken "Beredskap".

Några viktiga smittskyddshändelser i Skåne 2014

Ebola

I mars 2014 rapporterades det första laboratorieverifierade fallet av Ebola i det tidigare ej drabbade Västafrika. Mot slutet av våren fanns indikationer på att utbrottet började klinga av i likhet med tidigare utbrott, men istället tog det fart igen. Under sommaren utvecklades utbrottet och under hösten blev läget katastrofalt med enorma konsekvenser för de tre länderna, Guinea, Sierra Leone och Liberia, som huvudsakligen drabbats. Sedan man lyckats hantera avlidna på ett säkrare sätt och västvärlden slutligen bistått med sjukvårdsresurser har utbrottet nu vänt och antalet fall minskat dramatiskt.

Arbetet lokalt i Skåne för att kunna möta ett misstänkt fall inleddes omedelbart. Frågeställningarna har varit många och inneburit en mångfald av möten i olika grupperingar, samt utveckling av handlingsplaner för olika tänkbara händelser. Fokus har varit på att bygga upp en beredskap vid de fyra infektionsklinikerna i Skåne där utrustningen och kompetensen att omhänderta ett misstänkt fall har utvecklats. Patienter som diagnostiserats med ebola ska skickas till högisoleringsenheten i Linköping men Infektionskliniken i Malmö har ansökt om att bli "sekundärt ebolacenter", dvs. att kunna vårda ebolapatienter om det är fullt i Linköping. Frågan om var i Sverige ytterligare högisoleringsenheter ska etableras utreds nu av Socialstyrelsen och beslut förväntas under våren 2015. Ett speciellt program har utvecklats för hur "hemvändare", dvs. personer från Sverige som arbetat i Västafrika, ska följas upp efter återkomsten.

Hepatit C-behandling

Behandling av hepatit C har under 2014 helt förändrats i och med att tre nya läkemedel för behandling av hepatit C blivit godkända och tillgängliga. Detta innebär att man nu kan ge helt interferonfri behandling. Tidigare interferonbaserad behandling var behäftad med mycket biverkningar och ibland mycket långa behandlingstider för de med svårast leversjukdom. Med den nya kombinationsbehandlingen ses betydligt färre biverkningar, kortare behandlingstider, betydligt större chans till utläkning men till priset av betydligt högre läkemedelskostnader. Behandling av hepatit C med de nya läkemedlen har skett inom ramen

för ordnat införande vilket innebär att endast de med avancerad leversjukdom har kunnat erbjudas behandling. Detta är i linje med de begränsningar som Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) beslutat om skall gälla för att läkemedlen skall ingå i läkemedelsförmånen. Ytterligare nya läkemedel mot hepatit C är att vänta och behovet finns att kunna erbjuda behandling även till de med lindrigare leversjukdom.

Utbrott av *Clostridium difficile* i Ystad

Under 2012 skedde en smittspridning av *Clostridium difficile* på sjukhuset i Ystad. Detta ärende blev åter aktuellt när den nuvarande chefläkaren samt regiondirektören informerades om händelsen 2014. Ärendet blev känt för allmänheten genom en presskonferens som regiondirektören kallade till. Sedan har även Uppdrag granskning på SVT tagit upp det. Flera utredningar har genomförts, samt en anmälan enligt Lex Maria, och har resulterat i ett 10-punktsprogram för Region Skåne med åtgärder för att förhindra smittspridning och hantera utbrott. Det innebär bland annat att samtliga stammar av *Clostridium difficile* ska klassificeras med hjälp av molekylärbiologisk typning. Generellt ska kunskapen om vårdhygien öka hos chefer och sjukvårdspersonal, och uppföljning av antibiotikaanvändningen ska ske på verksamhetsnivå. Vårdlokaler hygienanpassas med bl.a. avtorkningsbara möbler och fler enkelrum tillskapas vid om- och nybyggnad. Vid misstanke om smittutbrott ska utbrottsgrupper bildas och det ska finnas rutiner för hur information om utbrottet förmedlas.

Multiresistenta bakterier

Flera utbrott har handlagts under året, bland annat ett utbrott på SUS Lund där elva patienter har smittats med vancomycinresistenta enterokocker (VRE; *E. faecium* vanA). Bland de smittade finns kroniskt njursjuka patienter. Smittspårningen genererade omfattande provtagning med drygt 600 prover under november och december.

Multiresistenta tarmbakterier (ESBL_{CARBA}) upptäcktes hos två patienter med flera veckors mellanrum. Dessa hade vårdats samtidigt på samma avdelning på sjukhuset i Helsingborg. Ett trettiotal patienter kontaktades för provtagning men inga ytterligare smittade hittades.

Fem barn på en neonatalavdelning smittades med meticillinresistenta stafylokocker (MRSA) under året. Stammen (spatyp t011 PVL neg) förekommer hos hästar men ingen direkt koppling till smittade djur kunde påvisas i den utredningen.

Patienter med hudlesioner riskerar att byta bakterier med varandra och på två vårdcentralers sår-mottagningar samt på en hudmottagning har MRSA spridits mellan patienter. Samtliga patienter hade sår, bölder eller annan kronisk hudsjukdom.

Sjukhusvård utomlands har visat på risken för att smittas med flera antibiotikaresistenta bakterier samtidigt. Sju patienter, har förutom MRSA, VRE, bakterier med ESBL eller ESBL_{CARBA}, även haft multiresistenta *Pseudomonas aeruginosa* och Acinetobacterarter.

Ökning av gonorré

Under 2014 sågs en fortsatt kraftig ökning av antalet gonorréfäll då sammanlagt 181 fall anmäldes jämfört med totalt 116 under föregående år. En del av ökningen kan förklaras av att sedan slutet av 2013 analyseras samtliga urinprov som tas för klamydia också för gonorré med känslig PCR-teknik. Detta har inneburit en kraftig ökning av antalet prover som analyseras för gonorré. Dock föreligger också en reellt ökad spridning av gonorré i Skåne liksom i övriga landet. Procentuellt sett står män för den största ökningen och särskilt gruppen män som har sex med män (MSM).

Listeria

Antalet listeriafall fördubblades under 2014 från en redan hög nivå 2013 på grund av ett stort utbrott i landet med cirka 50 drabbade varav 16 fall var från Skåne. Detta utbrott ledde till stora utredningar vilka inte lyckades ge någon säker förklaring. Utbrottet avlöstes av ett mindre, riksomfattande utbrott med 17 fall varav sex i Skåne.

Skabb

Skabb fortsätter att vara till besvär i vård och omsorg. Ofta har enskilda patienter haft långvarig svår klåda utan att korrekt diagnos ställts och de har under hela denna tid varit smittsamma. På sjukhus har enstaka patienter diagnosticerats men det är svårt att identifiera om smittspridning skett eftersom det sker stora omflyttningar av patienter och det är lång inkubationstid från smitta till symtom. Enstaka personal misstänks ha smittats av patienter. Utbrott inom kommunernas vård och omsorg har varit fler, framförallt inom demenssjukvården. Otillräcklig behandling har dessutom inneburit återfall. Smittskydd har rekommendationer för handläggning i kommunen sedan 2013 och Vårdhygien har tagit fram riktlinjer för regional vård under 2014.

Kikhosta

I augusti rapporterades det från olika delar av landet en ökning av antalet kikhostefall inklusive en ökning bland de mest känsliga, dvs. spädbarn som inte hunnit bli vaccinerade. Även dödsfall rapporterades. Fram till och med augusti låg Skåne på samma nivå som året före men under perioden september-december ökade antalet fall 2014 till 79 jämfört med 9 fall 2013. 18 fall under 2014 var barn yngre än 6 månader, som därmed är ovaccinerade eller ofullständigt vaccinerade. Vi har dock inte fått kännedom om något dödsfall i Skåne. Orsaken till ökningen bedöms preliminärt vara en epidemisk ökning av atypiska fall i vuxen ålder vilket ger en ökad spridningsrisk till spädbarn.

Grupp A-streptokocker (GAS)

Efter en kraftig ökning, med en nära dubbling av antalet invasiva GAS från slutet av 2012 till och med 2013, kan 2014 räknas som ett normalår. Det är framför allt den känt aggressiva emm1-typen som sjunkit. Under epidemin svarade den för 47 % av alla anmälda fall medan andelen enbart var 15 % under 2014.

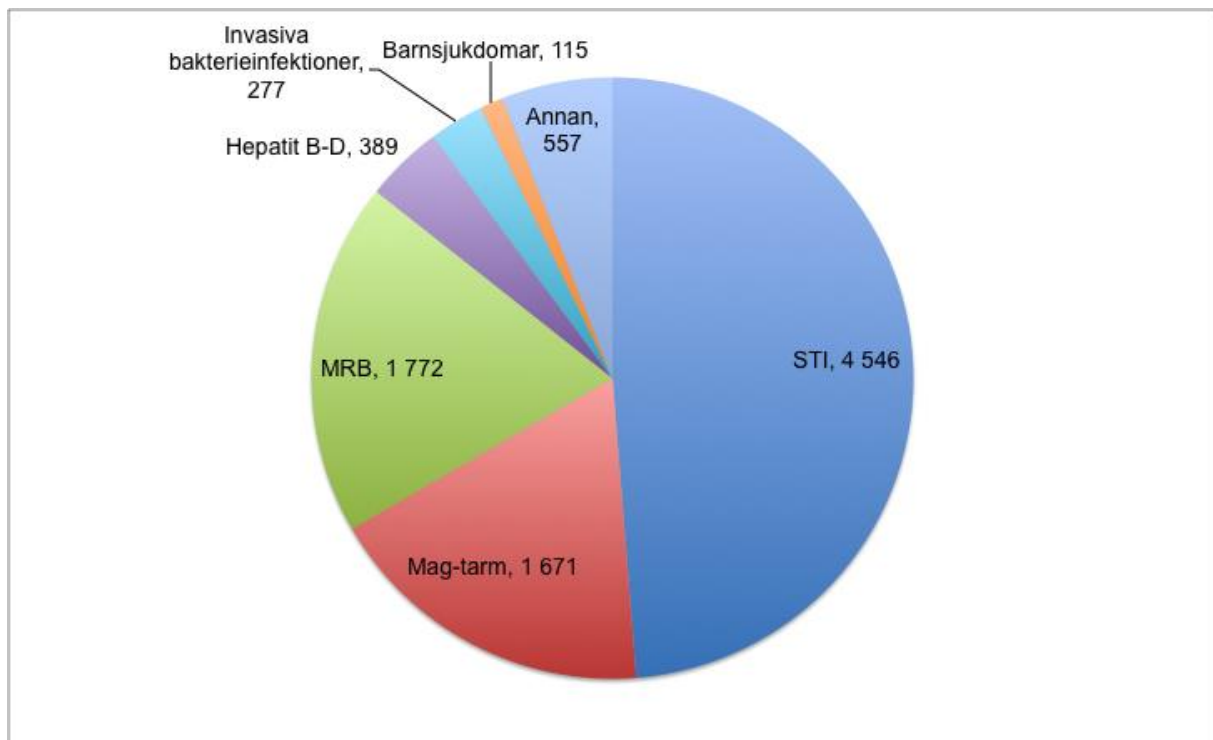
Smittskyddsåret i Skåne ur ett epidemiologiskt perspektiv

Under 2014 anmäldes totalt 9 327 fall av anmälningspliktiga och allmänfarliga sjukdomar till Smittskydd Skåne, en blygsam ökning med 1,5 % jämfört med året innan. För de olika diagnosgrupperna skulle smittskyddsåret kunna sammanfattas i figur 1 nedan samt i följande punkter:

- STI står fortfarande för ca hälften av alla anmälningar. Minskningen av totalantalet klamydiafall de senaste åren har upphört men med hänsyn tagen till befolkningsunderlaget i de hårdast drabbade åldrarna, ses snarast en fortsatt minskning. Gonorré ökar däremot, särskilt i gruppen män som har sex med män.
- Totalt sett minskar antalet mag-tarminfektioner, framför allt tack vare att antalet salmonellafall minskat med 15 %.

- För fall med antibiotikaresistenta bakterier (MRB) gick det både uppåt och nedåt 2014. Medan utvecklingen av antalet fall med tarmbakterier som bildar ESBL avstannat och till och med gått tillbaka något har antalet MRSA-fall stigit med en fjärdedel till nästan 500 fall 2014. Även vancomycinresistenta enterokocker (VRE) ökar om än på en betydligt lägre nivå.
- För övriga sjukdomar är läget mer eller mindre oförändrat även om kikhosta och malaria sticker ut med toppregistreringar. För kikhosta sågs en rejäl ökning av fall under hösten vilket sannolikt beror på en mindre epidemi bland ovaccinerade. Majoriteten av malariafallen har påträffats hos nyanlända migranter från Afrikas horn.

För mer utförlig statistik och analys hänvisas till vår hemsida www.skane.se/smittydd.

Figur 1. Antalet diagnoser per diagnosgrupp 2014

Förebyggande arbete

En stor del av det preventiva arbete som utförs av smittskydd är i form av kommunikations- och utbildningsinsatser vilket redovisas under egna rubriker. Nedan beskrivs några riktade insatser som Smittskydd Skåne har medverkat i under året.

Migranthälsa

Screening för röda hund vid hälsoundersökning av migranter

Undersökning av rubellaimmunitet för kvinnor i fertil ålder i samband med hälsoundersökning för asylsökande m.fl. enligt Socialstyrelsens riktlinjer är nu implementerat i Skåne. Kvinnor som finns vara icke-immuna erbjuds kostnadsfri MPR-vaccination.

Screening av gravida från högincidensländer för tuberkulos

Under året har screening av gravida från högincidensländer för tuberkulos införts i Skåne. I samband med övrig infektionsprovtagning vid inskrivning inom mödravården tas också prov för att påvisa latent tuberkulos (Quantiferon-test).

Vaccinationer

MPR-vaccination till barn < 12 månader

En extrados MPR-vaccin inför resa till barn i åldern 6-12 månader erbjuds nu kostnadsfritt vid ackrediterade barnvårdscentraler.

Poliovaccination till asylsökande

Den särskilda vaccinationsinsatsen mot polio riktad till nyanlända flyktingbarn < 6 år från Syrien som inleddes hösten 2013 avslutades i september. Insatsen var svår att organisera rent praktiskt till följd av stor tillströmning men också vad gäller samordning mellan Migrationsverket, vaccinerande barnvårdscentraler och ankomstboendet. Liknande erfarenheter rapporterades från övriga centra i landet där insatsen bedrevs. Totalt i landet vaccinerades 7,5 % av barnen i samband med asylsökningstillfället. Erfarenheten blev dock att barnen generellt var välvaccinerade sedan tidigare.

Strama

Läkare från Smittskydd Skåne och Vårdhygien deltar i regionens Stramaarbete. Under 2014 har Infektionsverktyget succesivt introducerats i de olika sjukvårdsförvaltningarna. Genom Infektionsverktyget registreras alla antibiotikaordinationer på sjukhusen och orsaken till insättandet. Det registreras också om det avser behandling av vårdrelaterad eller samhällsförvärdad infektion. Infektionsverktyget skall vara ett redskap för respektive verksamhet att följa den egna antibiotikaanvändningen och i arbetet med att minska antalet vårdrelaterade infektioner. Inför introduktion av Infektionsverktyget har utbildningar anordnats för kontaktläkare vid de olika klinikerna. Under 2014 har också en app för smartphones med antibiotikariktlinjer både i öppen- och slutenvården från Strama Skåne lanserats.

Kondomdistribution

Sedan 2012 har Smittskydd Skåne skött distribution av gratis kondomer och glidmedel till Skånes ungdomar och unga vuxna. Lådorna med kondomer och glidmedel kan beställas utan kostnad av skolhälsovård och verksamheter inom socialt arbete som har ungdomar och unga vuxna som sin målgrupp. Under 2014 distribuerade Smittskydd Skåne ca 244 000 kondomer och glidmedel till skolhälsovård och socialt arbete runt om i Skåne, vilket var en ökning med 13 % jämfört med 2013.

Projektet Kondomkunskap

Under 2014 har projektet Kondomkunskap anordnat åtta utbildningar om kondomsamtal och säkrare sex för sammanlagt 140 personer som arbetar inom socialt arbete och skolhälsovård. Projektet har också arrangerat fem öppna föreläsningar som vi kallar för FORUM Sexuell hälsa med sammanlagt 65 deltagare. Hösten 2014 blev Kondomhandboken (skriven av projektledare Ida Elisabet Hall tillsammans med Daniel Foxhage) nominerad till Svenska Publishing-priset tillsammans med sex andra handböcker.

MSM-råd

I december 2013 bildades MSM-Forum, ett kunskapsnätverk för att bättre samordna och planera preventiva insatser mot STI i den särskilt riskutsatta gruppen av män som har sex med män. MSM-Forum har under 2014 haft regelbundna möten och består av representanter

från Smittskydd Skåne, Enheten för folkhälsa och social hållbarhet, Infektionskliniken SUS, ungdomsmottagningarna i Skåne, RFSL rådgivningen, Noaks Ark och Centrum för sexuell hälsa.

Kommunikation och information

Tidningen Smittskydd Skåne

Tidningen Smittskydd Skåne utkom med två nummer under 2014 med en upplaga på 2000 exemplar. Tidningen distribueras framför allt till primärvården och medicinsk slutenvård men även till kommunernas skolhälsovård, miljö- och hälsoskydd, kriminalvården m.fl.

Influensavaccinationskampanj

För att förbättra vaccinationstäckningen för säsongsinfluensa bland äldre och övriga riskgrupper gjordes i år en extra satsning på en intensifierad informationskampanj inför vaccinationsstarten i oktober. En målsättning var att också nå fler utlandsfödda där vaccinationstäckningen är särskilt låg. Nytt material togs fram i form av affischer och foldrar som också översattes till ett antal olika språk. Alla ålderspensionärer i Skåne har inför denna säsong fått ett personligt utskick i form av ett vykort med information om influensavaccination.

Föreläsningar och utbildningar

Under 2014 har Smittskydd Skåne utfört och deltagit i en mängd olika utbildningsinsatser, bland annat:

- Grundutbildning för smittspårare.
- Föreläsningar om tuberkulos för studenter på sjuksköterskeprogrammet, skolsjuksköterskor i Kristianstad, Socialförvaltningen och Sociala Jouren.
- Hygienutbildningar för Malmö stad och äldreboendet Boklunden.
- Kondomutbildningar för personal inom socialt arbete som del i projektet Kondomkunskap.
- Smittskyddsseminarium för primärvården om TBE.
- Föreläsning om MRSA och smitta inom idrott för Miljöinspektörer i Skåne.
- Föreläsningar om hiv och smittsamhet för Noaks Ark, PG Syd, Enheten för folkhälsa och social hållbarhet och X-operation Sensus
- Föreläsningar om vårdhygien och smittskydd för ST- och AT-läkare.
- Föreläsning för skolhälsovårdspersonal om TBE.
- Föreläsning om immunologi för personal på infektionsmottagningen i Malmö.
- Föreläsningar för Polismyndigheten om blodsmittor och tuberkulos.
- Undervisning för neonatalläkare om resistent bakterier.
- Upptaktsmöten inför influensavaccinationskampanjen för primärvården.
- Föreläsning om smittskydd för studenter på läkarprogrammet och miljövetarprogrammet.
- Öppna föreläsningar om Ebola för sjukvårdspersonal.
- Föreläsning för sjuksköterskor på Flyktinghälsan i Kristianstad om migranthälsa.
- Föreläsning om smittskyddsarbetet som del av Vårdhygiens chefsutbildningar för primärvård och slutenvård.
- Föreläsningar om smittspårning och MRSA hos djur för Vårdhygien.

Myndighetsutövning, FoU, kompetensutveckling m.m.

Paragrafärende gällande hiv/STI

I fall då smittspårning eller behandling av olika anledningar inte kan genomföras eller då patienter på något sätt inte följer givna förhållningsregler anmäls detta till Smittskyddsläkaren. Under 2014 registrerades 1 060 sådana paragrafärenden gällande hiv och STI. Det är en minskning med 10 % jämfört med året innan. Både ärenden som gäller hiv och STI minskar. Under året gjordes tre ansökningar om tvångsundersökning för klamydia och en för syfilis till Förvaltningsrätten.

Tillsyn enligt 6 kap 5 § Sml

Smittskydd Skåne har i samband med en smittutredning avseende VRE påtalat brister som kan ha bidragit till smittspridning. I samband med detta har smittskyddsläkare enligt Smittskyddslagen 6 kap 5 § träffat företrädare för verksamheterna på infektionskliniken, njurkliniken och dialysenheten i Lund. Förslag på åtgärder har lämnats och uppföljning av åtgärderna planeras. Besöken har skett tillsammans med vårdhygienisk expertis. En skrivelse har lämnats till chefläkaren vid SUS och regional chefläkare utreder frågan vidare.

Forskning och utveckling

Socialt arbete och säkrare sex: En studie om personalens förutsättningar i arbetet med ungdomar och unga vuxna

Under 2014 har en medarbetare drivit ett forskningsprojekt för att undersöka vilka förutsättningar personal inom socialt arbete har för att arbeta med säkrare sex med särskilt riskutsatta ungdomar och unga vuxna. Projektet har genomförts i samarbete med Malmö Högskola och har delfinansierats av Folkhälsomyndigheten. Studien visade att personalen har begränsade förutsättningar att arbeta med säkrare sex och att såväl kunskap som organisatoriska resurser är centrala för att möjliggöra arbetet.

Vetenskapliga artiklar

[Risk factors for pneumococcal carriage in day care centers: a retrospective study during a 10-year period.](#)

Ahl J, Melander E, Odenholt I, Tvetman L, Thörnblad T, Riesbeck K, **Ringberg H**. *Pediatr Infect Dis J*. 2014 May;33(5):536-8

[Human isolates of *Listeria monocytogenes* in Sweden during half a century \(1958-2010\).](#)

Lopez-Valladares G, Tham W, Parihar VS, Helmersson S, Andersson B, Ivarsson S, Johansson C, **Ringberg H**, Tjernberg I, Henriques-Normark B, Danielsson-Tham ML.

Epidemiol Infect. 2014 Nov;142(11):2251-60

[Detection of lipoarabinomannan in urine for identification of active tuberculosis among HIV-positive adults in Ethiopian health centres.](#) Balcha TT, **Winqvist N**, Sturegård E, Skogmar S, Reepalu A, Jemal ZH, Tibesso G, Schön T, Björkman P. *Trop Med Int Health*. 2014 Jun;19(6):734-742

[Intensified tuberculosis case-finding in HIV-positive adults managed at Ethiopian health centers: diagnostic yield of Xpert MTB/RIF compared with smear microscopy and liquid culture.](#) Balcha TT, Sturegård E, **Winqvist N**, Skogmar S, Reepalu A, Jemal ZH, Tibesso G, Schön T, Björkman P. *PLoS One*. 2014 Jan 22;9(1):e85478

Posters på konferenser

ESCAIDE: Nationwide outbreak of listeriosis in Sweden 2013-2014

Viktor Dahl, Erik Alm, Jakob Bergström, Per Follin, Ingela Hedenström, Cecilia Jernberg, Mats Lindblad, Anne Lindqvist, Margareta Löfdahl, Henrik Mellström, **Håkan Ringberg**, Lena Sundqvist, Susanne Thisted Lambertz, Anders Wallensten

Forskning och handledning

Smittskydd Skåne har ett informellt samarbete med Institutionen för kliniska vetenskaper, Malmö, vid Lunds universitet. Samarbetet består framförallt i att en medarbetare är verksam vid denna institution och för tillfället handleder en doktorand. Under 2014 var medarbetaren dessutom engagerad i ett forskningsprojekt om hiv och tuberkulos i Etiopien och ett annat om betydelsen av genetiska skillnader i specifika receptorer på vita blodkroppars yta för smitta och utveckling av tuberkulos. Dessutom har han hållit i workshops om tuberkulosforskning och examinerat studenter på universitetets läkarutbildning.

Medarbetarnas kompetensutveckling

Medarbetarna på Smittskydd Skåne har under årets gång fått chansen att utveckla sina kompetenser ytterligare genom deltagande i en rad olika utbildningar och konferenser. Några exempel är:

- 2 medarbetare deltog på konferensen "Unga och Risktagande"
- Vår egen epidemiolog höll i en internutbildning i statistik för samtliga medarbetare
- En medarbetare deltog i Region Skånes medieträning.
- Två medarbetare deltog i en juridikutbildning angående Smittskyddslagen, anordnad av Socialstyrelsen.
- En medarbetare avslutade Malmö Högskolas masterprogram i sexologi som påbörjades våren 2012.
- Tre sjuksköterskor deltog i Smittskyddsjuksköterskornas vårmöte i Uppsala där man bland annat diskuterade resistenta bakterier.
- Utbildningen "Sex på resan" genomfördes av fem medarbetare, samtliga arbetar med STI/hiv på smittskyddet.
- Fyra medarbetare deltog i Smittskyddsläkarföreningens vårmöte i Sigtuna där man bland annat diskuterade det Fjärde Steget, dvs. sammanslagningen av Smittskyddsinstitutet och Statens folkhälsoinstitut till Folkhälsomyndigheten.
- En medarbetare åkte på konferens i Birmingham om gramnegativa bakterier i vårdmiljö.
- Fyra medarbetare har deltagit i HBTQ-utbildning, anordnad av RFSL.
- Smittskydd Skåne har varit representerade i ett antal MSM-/KSK-forum under året.
- Tre medarbetare deltog i Smittskyddsadministratörernas konferens i Malmö under våren där föredrag hölls om bland annat TBE och smittskyddsjuridik.
- En medarbetare har genomgått en arkiveringsutbildning som anordnades av Regionarkivet.
- En medarbetare har deltagit i en flerdagarsutbildning i det region gemensamma verksamhetsledningssystem (VLS) som håller på att utvecklas och implementeras inom Region Skåne.
- Under hösten deltog samtliga medarbetare i ett internat som var gemensamt med Enheten för vårdhygien där bland annat Ebola, influensakampanjen och sammanslagningen av de två enheterna diskuterades.
- På Folkhälsomyndighetens Influensadag deltog två medarbetare från Smittskydd Skåne.
- En medarbetare deltog i SKL:s utbildningsprogram om vårdrelaterade infektioner.
- Tre medarbetare var på en NASC-konferens som hölls i Malmö.
- MRB-gruppen var på storstadsmöte i Stockholm.

- Samtliga medarbetare deltog i en HLR-utbildning i samband med en APT under hösten.
- En medarbetare deltog i en workshop anordnad av MSB med fokus på antibiotikaresistens ur ett säkerhetsperspektiv.
- I Göteborg hölls årets stora Smittskyddskonferens och Smittskydd Skåne var representerat av sammanlagt 6 medarbetare.
- Under Stora Likarättsdagen i Malmö deltog tre av Smittskydd Skånes medarbetare.
- Sex medarbetare åkte till Stockholm för att delta i ESCAIDE-konferensen.
- Tre medarbetare var på studiebesök hos Smågris Syd.
- En medarbetare deltog i en konferens i Uppsala som handlade om ESBL i livsmedel, djur, människor och miljö.

Klamydiaprocessen

Klamydia är smittskyddets till antalet största diagnos med en massiv ärendehantering som tar mycket tid i anspråk. Arbetet med klamydiaprocessen startade hösten 2013 och inleddes med en kartläggning av hur handläggningen såg ut för tillfället. Tillsammans med Lean support identifierades problem och lösningar togs fram. Parallellt med denna process timanställdes en klamydiahandläggare. Den totala handläggningstiden har minskat under 2014, sannolikt beroende på en kombination av ökade resurser och rationalisering av handlägningsprocessen.

Utredningar och remissvar

- Deltagit i Socialstyrelsens expertgrupp för tuberkulosvaccination av riskgrupper. (Per Hagstam)
- Deltagit i Socialstyrelsens arbetsgrupp för "Nationell handlingsplan för mässling och röda hund", arbetet slutfördes under 2014. (Per Hagstam)
- Deltagit i workshop på Folkhälsomyndigheten "Vägledning för uppföljning efter HIV-exposition" i november 2014. (Per Hagstam)
- Underlag till remissvar "Antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner - förslag till myndighetsövergripande handlingsplan".
- Underlag till remissvar "Socialstyrelsens rekommendation om införande av hepatit B i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn"
- En medarbetare har i egenskap av styrelseledamot i Intresseföreningen för Smittskyddssjuksköterskor besvarat remisser angående Nationellt program för EHEC samt fortsatt epidemiologisk utbildning i Norden efter nedläggningen av Nordiska Hälsovårdshögskolan i Göteborg. (Niclas Winqvist)

Vårdhygien 2014

Epidemiologiska utredningar som krävt större vårdhygieninsatser

Smittutredningar avseende resistenta bakterier

Vårdhygien har under 2014 utfört över 100 smittutredningar kring nya oväntade fall av resistenta bakterier i skånsk sjukvård. Majoriteten av dessa gjordes med anledning av nya oväntade fall av meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA), varav 2/3 i sjukhusvård och resterande i primärvård.

Smittspridning av MRSA har noterats vid ett fåtal tillfällen. Exempelvis smittades fem barn på en av Region Skånes neonatalavdelningar med MRSA under hösten 2014. Under sommaren skedde en smittspridning av MRSA på BB i Kristianstad. Smitta har också noterats på två vårdcentralers sår-mottagningar, samt på en hudmottagning på ett av Skånes sjukhus.

En större utredning också fick initieras på grund av smittspridning av vankomycinresistenta enterokocker (VRE) på SUS Lund, med provtagning av mer än 600 patienter i november-december 2014. I dagsläget har 14 patienter med VRE hittats i utredningen.

Multiresistenta tarmbakterier (ESBL_{CARBA}) visade sig ha spridits mellan två patienter som vårdades på sjukhuset i Helsingborg. En omfattande provtagning genomfördes. Inga fler patienter med ESBL_{CARBA} hittades.

Under sommaren 2013 insjuknade två patienter på sjukhuset i Lund i blodförgiftning med en multiresistent *Pseudomonas aeruginosa*. Ytterligare två patienter drabbades av samma bakterie på en annan vårdavdelning på sjukhuset. I samband med den utredning som då initierades hittades växt av den multiresistenta bakterien i silhålen i handfaten på de rum där patienterna vårdats. Under 2014 påbörjades därför ett arbete i syfte att kontrollera och förebygga växt av bakterien i handfaten. Åtgärderna innefattar bl.a. regelbunden odling, "handfatshygien", regelbundna byten av silhål och vattenlås, framtagning av rutiner för installation av rätt utformade handfat samt att hålla ättika och kokande vatten i drabbade handfat en gång i veckan. Inga nya patienter med den resistenta bakterien har påvisats under 2014.

Vid samtliga utredningar under året har samråd skett mellan Vårdhygien, Smittskydd, medicinskt ansvariga och ansvariga chefer. Chefläkare har informerats och har i samband med de större utredningarna ingått i en utbrottsgrupp.

Utbrott med vinterkräksjuka på Patienthotellet, SUS Lund

Under försommaren insjuknade patienter och anhöriga på Patienthotellet SUS Lund i magsjuka. Vårdhygien kontaktades och en utbrottsgrupp bestående av vårdhygienläkare och -sköterskor, chefsläkare och hotellansvariga bildades. Hotellet stängdes för nyintag av patienter. Provtagning på insjuknade patienter visade på Norovirus (virus som orsakar vinterkräksjuka). En extensiv utredning av symtom hos hotellgästerna utfördes av hotellpersonalen och en extra hotellavdelning öppnades tillfälligt på en vårdavdelning på sjukhuset. Storstädning utfördes i två omgångar. Hotellet kunde öppnas för full drift efter 11 dygns stängning.

Utredning av ventilationsproblem i operationssalar på grund av hög luftfuktighet

Sommarens väderlek med höga temperaturer och hög luftfuktighet ställde på sina håll till med stora problem för den skånska operationssjukvården. Operationsenheten i Trelleborg fick flytta till Malmö och andra enheter såsom Barnkirurgen fick planera om sina operationer och tillfälligt byta lokaler. Detta ledde till många frågor ställda till Vårdhygien, eftersom verksamheterna var i behov av råd och stöd i praktiska frågor om känsliga operationer såväl som material i sterilförråden. Vårdhygien har efter sommaren varit rådgivande i den efterföljande översynen av all operationsverksamhet inom Region Skåne. Vårdhygien har rekommenderat att alla enskilda operationssalar i Region Skåne får kontinuerlig övervakning av luftfuktighet, temperatur och luftväxlingar med synliga displayer på varje operationssal samt förbestämda larmgränser och åtgärdsplaner vid larm.

Utredning av infektionsproblematik på ortopediska kliniken, SUS Malmö

Under hösten blev Vårdhygien uppmärksammade på att Ortopediska kliniken senaste året haft en kraftigt ökad frekvens av postoperativa sårinfektioner efter elektiv ryggkirurgi. Ett omfattande utredningsarbete inleddes tillsammans med ortopedkliniken, infektionskliniken och Regionservice för att utreda bakomliggande orsaker. Utredningen har inte med säkerhet kunna avgöra orsaken till de många postoperativa infektionerna. För att förebygga framtida infektioner har en rad åtgärder rekommenderats varav en del redan kunnat genomföras. Rekommendationer för att förbättra kontrollen av operationsmiljön sammanfaller med de övergripande rekommendationer som lämnats till Regionservice gällande all operativ verksamhet i Region Skåne.

Utredning med anledning av utbrott av *Clostridium difficile*

Under 2012 och 2013 skedde ett utbrott med *Clostridium difficile* på dåvarande lasarettet i Ystad. Detta ärende blev åter aktuellt när nuvarande chefläkare och regiondirektör fick information om händelsen 2014. Ärendet blev känt för allmänheten genom en presskonferens som regiondirektören kallade till i juni. Intern och extern granskning av händelsen genomfördes efter detta. Vårdhygien fick dessutom i uppdrag att genomföra en hygienrevision i form av hygienronder och efterföljande rapport. Resultatet av granskningarna och hygienrevisionen ledde till ett 10-punktsprogram med åtgärder för att förhindra smittspridning och hantera utbrott. En viktig åtgärd är att ett system för lokal typning av *Clostridium difficile* ska tas fram. Kunskapen hos chefer och sjukvårdspersonal ska öka och uppföljning av antibiotikaanvändningen ska ske på verksamhetsnivå. Möbler och inredning som inte går att tvätta eller torkas av ska bytas ut. Vid ny- och ombyggnation ska fler enkelrum tillskapas. Rutiner för hur information om utbrott ska förmedlas och skapande av s.k. utbrottsgrupper vid misstanke om smittspridning ska tas fram. I förvaltningen Kryh har en stor fortbildningsinsats för chefer och vårdpersonal kring tarmsmitta och förebyggande åtgärder genomförts i ett samarbete mellan chefläkare och Vårdhygien.

Förebyggande arbete

Hygienronder

Syftet med hygienronder är att tillsammans med avdelningschef och utsedd personal, gå igenom förutsättningarna för att kunna bedriva vård med en god hygienisk standard samt att identifiera goda exempel och vårdhygieniska förbättringsområden. Under 2014 genomförde Vårdhygien 270 hygienronder varav 174 på sjukhusens avdelningar eller mottagningar, 74 inom primärvården och 22 i övriga verksamheter i Region Skåne.

Ett nytt protokoll för hygienronder har tagits fram av Vårdhygien i syfte att förenkla genomförandet och uppföljning av hygienrondsarbetet.

Utbildning och fortbildning av vårdpersonal, övrig personal och chefer

Chefer

Sedan hösten 2013 erbjuder Vårdhygien fortbildning i vårdhygien för chefer inom skånsk sjukvård. Syftet med fortbildningen är att ge grundkunskaper, praktiska såväl som teoretiska, inom området vårdhygien, med fokus på chefens roll. Under 2014 hölls 4 utbildningstillfällen där cirka 250 chefer deltog.

Vårdpersonal och annan personal

Under 2014 har vårdhygiens medarbetare anordnat olika former av fortbildningar vid över 300 tillfällen för vårdpersonal och annan personal i Region Skåne. Fortbildningen har erbjudits i form av bl.a. föreläsningar, workshops och seminarier. Ämnena som berörts har t.ex. varit smittvägar och smittförebyggande åtgärder, rengöring och desinfektion, influensa, *Clostridium difficile*, Norovirus, resistenta bakterier, mm.

Nätverk och samarbete

Samarbete med förvaltningarna

Vårdhygien har deltagit i respektive sjukvårdsförvaltnings hygienråd/kommittéer där strategier för arbetet med vårdhygieniska frågor i förvaltningarna diskuteras.

Vårdhygien är också representerat i Region Skånes Koncernråd för patientsäkerhet.

Habilitering och hjälpmedel

Vårdhygien har erbjudit verksamhetsområdet Habilitering och hjälpmedel en omfattande insats under 2014, i form av hygienronder och utbildningar hos merparten av de 44 verksamheterna i Skåne. En arbetsgrupp bestående av 4 hygiensjuksköterskor och 1 hygienläkare har arbetat aktivt för att öka den vårdhygieniska medvetenheten och belysa de smittrisker som finns i verksamheten.

Regionservice

Under året har Vårdhygien i samarbete med Regionservice lagt upp en strategi för när och hur Vårdhygien ska delta i processer för ny- och ombyggnation. Processen har förankrats hos Vårdhygien, Regionservice och sjukvårdsförvaltningarna. Två medarbetare från Vårdhygien har under 2014 deltagit i det regionala brukarrådet för PTS (Program för teknisk standard) för att vårdhygieniskt granska revideringen av de typrum som kommer att användas vid kommande ny- och ombyggnationer inom Region Skåne. Vårdhygien har under 2014 också varit rådgivande till Regionservice angående bl.a. städ-, tvätt- och transportfrågor.

Folktandvården AB

Vårdhygien är tillgänglig för rådgivning till Folktandvården Skånes medarbetare i vårdhygieniska frågor. Det finns en vårdhygiengrupp som träffas regelbundet och utarbetar hygienrutiner för att förebygga vårdrelaterade infektioner inom tandvården. Vårdhygien håller också en årlig utbildning för alla kliniksamordnare med olika teman och deltar även i ett projekt tillsammans med Folktandvården Skåne för att säkerställa god vattenkvalitet. Vi går även igenom och kompletterar Folktandvården Skånes rutiner för god vattenkvalitet genom att bl. a titta på reningsprocesser, provtagningsprocesser och åtgärder om proven visar värden utanför referensvärdet.

Upphandlingsgrupper

Under 2014 har Vårdhygiens medarbetare deltagit i sexton av Region Skånes upphandlingsgrupper för produkter och tjänster med vårdhygienisk anknytning.

Strama

En av Vårdhygiens medarbetare har under 2014 arbetat som ordförande för nätverket Strama i Skåne. Arbetet har bestått i att leda Stramaarbetet i Skåne och representera Strama i olika grupper och nätverk. Ytterligare en av Vårdhygiens medarbetare har deltagit i Stramaarbetet och varit huvudansvarig för planering, införande och validering av Infektionsverktyget i Region Skåne.

Rådgivning i samband med punktprevalensmätningar

Vårdhygien har varit rådgivande till förvaltningarna i arbetet med de SKL-baserade punktprevalensmätningarna av vårdrelaterade infektioner och basala hygienrutiner och klädregler. Vårdhygien har också erbjudit utbildningar till de som är observatörer i mätningarna för basala hygienrutiner och klädregler.

Förberedelser för hantering av patienter med misstänkt Ebola-infektion

Det pågående Ebolautbrottet i Västafrika har under hösten 2014 föranlett ett stort arbete inom Vårdhygien i Skåne. Vårdhygieniska riktlinjer i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer har upprättats och Vårdhygien har deltagit i återkommande beredskapsmöten tillsammans med övriga aktörer inom regionen. Ett stort antal övningar och utbildningsinsatser har genomförts för att öka kunskapen om och beredskapen för eventuella fall av Ebola i Region Skåne.

Infektionsverktyget – ett verktyg för monitorering och analys av vårdrelaterade infektioner och antibiotikaanvändning

Under 2014 har medarbetare från Vårdhygien deltagit i Region Skånes projektgrupp respektive styrgrupp för införandet av Infektionsverktyget. Vårdhygien har utgjort en viktig roll för planering och breddinförande av Infektionsverktyget i förvaltningarna SUS, Sund och Kryh med utbildnings- och informationsinsatser. Under augusti och september gjordes en utvärdering av de första månadernas registrering av infektioner som registrerats av SUS.

Övriga aktiviteter

Revision av arbetet med vårdhygien i Region Skåne

Flera medarbetare på Vårdhygien intervjuades under 2014 med anledning av en revision av Region Skånes arbete med att arbeta för vård av god hygienisk standard. Revisionen gjordes på initiativ av Region Skånes revisorer.

Framgångsfaktorer som förebygger vårdrelaterade infektioner – intervju i samband med SKL-projekt

Flera medarbetare på Vårdhygien intervjuades under 2014 med anledning av ett SKL-projekt om vårdhygieniska framgångsfaktorer, där Skånes universitetssjukhus lyfts ut som ett exempel på ett universitetssjukhus med ett systematiskt förebyggande arbete.

FoU och kompetensutveckling

Medarbetarnas kompetensutveckling

Medarbetarna på Vårdhygien har under året fått möjlighet att utveckla sina kompetenser ytterligare genom att delta i olika utbildningar och konferenser. Några exempel är:

- 2 medarbetare gick kursen Infektionsepidemiologi på Nordiska hälsovårdshögskolan, Göteborg
- 1 medarbetare gick kursen Basic epidemiology på Nordiska hälsovårdshögskolan, Göteborg
- 5 medarbetare deltog i Nordiska hygiendagarna i september, Göteborg
- Cirka hälften av Vårdhygiens medarbetare deltog på SKLs temadag om framgångsfaktorer för att förebygga vårdrelaterade infektioner den 26 november, Malmö
- 3 medarbetare deltog i Svensk förening för Vårdhygiens studiedagar, 10-12 mars, Umeå
- 1 hygienläkare deltog i Svensk förening för Vårdhygien läkarsektionens höstmöte i oktober, Stockholm
- 1 medarbetare deltog i 24th European Congress of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (ECCMID) i maj, Barcelona, Spanien
- 2 medarbetare deltog i den internationella vårdhygienkongressen anordnad av Healthcare Infectious Diseases Society i november, Lyon, Frankrike
- 5 medarbetare deltog i ett nätverksmöte för resistenta bakterier den 25-26 augusti, Stockholm
- 1 medarbetare har deltagit på Strama-dagen i Stockholm i maj 2014
- 4 medarbetare deltog i nationellt nätverk för hygiensjuksköterskor i kommunal vård i maj respektive november, Stockholm
- 2 medarbetare har under 2014 deltagit i arbetet för att skapa en nationell standard för städning av vårdlokaler under ledning av SIS.

Svensk Förening för Vårdhygien

- En av Vårdhygiens hygiensköterskor har under 2014 arbetat som ordförande i sköterskesektionens styrelse i Svensk Förening för Vårdhygien
- Två av Vårdhygiens läkare har under 2014 varit aktiva i läkarsektionens styrelse i Svensk Förening för Vårdhygien

Undervisning på universitet och högskola

Vårdhygien har under 2014 i form av föreläsningar, gruppundervisningar, och seminarier deltagit i undervisningen på läkarprogrammets termin 4, 6 och 7 vid Lunds universitet, sjuksköterskeprogrammet, sjukgymnastprogrammet och arbetsterapeutprogrammet. Utbildningsinsatser har även utförts för blivande tandläkare, operations-, intensivvårds- och ambulanssjuksköterskor samt för Region Skånes AT- och ST-läkare.

Handledning i vetenskapligt arbete

Medarbetare vid Vårdhygien har deltagit som handledare vid tre stycken fördjupningsarbeten med vårdhygienisk anknytning för läkarstudenter på termin 5, Lunds universitet.

Forskning

Medarbetare på Vårdhygien har deltagit i ett forskningsprojekt i samarbete med infektionskliniken SUS, infektionskliniken Sund, Klinisk mikrobiologi och Smittskydd Skåne.

Vetenskapliga artiklar

- Ahl J, **Melander E**, Odenholt I, Tvetman L, Thörnblad T, Riesbeck K, Ringberg H. "[Risk factors for pneumococcal carriage in day care centers, a retrospective study over a ten year period.](#)" *Pediatr Infect Dis J* 2014;33(5):536-8.
- Balcha, T. T., S. Skogmar, **E. Sturegård**, T. Schön, N. Winqvist, A. Reepalu, Z. H. Jemal, G. Tibesso, J. Björk and P. Björkman (2014). "[A Clinical Scoring Algorithm for Determination of the Risk of Tuberculosis in HIV-Infected Adults: A Cohort Study Performed at Ethiopian Health Centers.](#)" *Open Forum Infectious Diseases* 1(3) doi:10.1093/ofid/ofu095
- Balcha, T. T., **E. Sturegård**, N. Winqvist, S. Skogmar, A. Reepalu, Z. H. Jemal, G. Tibesso, T. Schön and P. Björkman (2014). "[Intensified tuberculosis case-finding in HIV-positive adults managed at Ethiopian health centers: diagnostic yield of Xpert MTB/RIF compared with smear microscopy and liquid culture.](#)" *PLoS One* 9(1): e85478.
- Balcha, T. T., N. Winqvist, **E. Sturegård**, S. Skogmar, A. Reepalu, Z. H. Jemal, G. Tibesso, T. Schön and P. Björkman (2014). "[Detection of lipoarabinomannan in urine for identification of active tuberculosis among HIV-positive adults in Ethiopian health centres.](#)" *Trop Med Int Health* 19(6): 734-742.
- Davies Forsman, L., T. Schön, U. S. Simonsson, J. Bruchfeld, M. Larsson, P. Jureen, **E. Sturegård**, C. G. Giske and K. Ängeby (2014). "[Intra- and extracellular activities of trimethoprim-sulfamethoxazole against susceptible and multidrug-resistant Mycobacterium tuberculosis.](#)" *Antimicrob Agents Chemother* 58(12): 7557-7559.
- Larsson AK, Gustafsson E, Johansson H, Odenholt, Petersson AC, **Melander E**. "[Epidemiology of MRSA in southern Sweden - strong relation to foreign country of origin, health care abroad and foreign travel.](#)" *Eur J Clin Microbiol Infect Dis.* 2014 Jan;33(1):61-8.
- Reepalu, A., T. T. Balcha, S. Skogmar, Z. H. Jemal, **E. Sturegård**, P. Medstrand and P. Björkman (2014). "[High Rates of Virological Suppression in a Cohort of Human Immunodeficiency Virus-Positive Adults Receiving Antiretroviral Therapy in Ethiopian Health Centers Irrespective of Concomitant Tuberculosis.](#)" *Open Forum Infectious Diseases* 1(1) doi:10.1093/ofid/ofu039
- Rybczynska H, **Melander E**, Johansson H, Lundberg F. "[Structured Screening in the Neonatal Clinic at Skåne University Hospital as an efficient Intervention to Control Extended-Spectrum Beta-Lactamase-producing Bacteria.](#)" *Scand J Infect Dis* 2014; Scand J Infect Dis. 2014 Jun;46(6):426-32.
- **Sturegård, E.**, K. Ängeby, J. Werngren, P. Jureen, G. Kronvall, C. G. Giske, G. Kahlmeter and T. Schön (2014). "[Little difference between minimum inhibitory concentrations of Mycobacterium tuberculosis wild-type organisms determined with BACTEC MGIT 960 and Middlebrook 7H10.](#)" *Clin Microbiol Infect.*